

ลูกยาง ช่างคิด

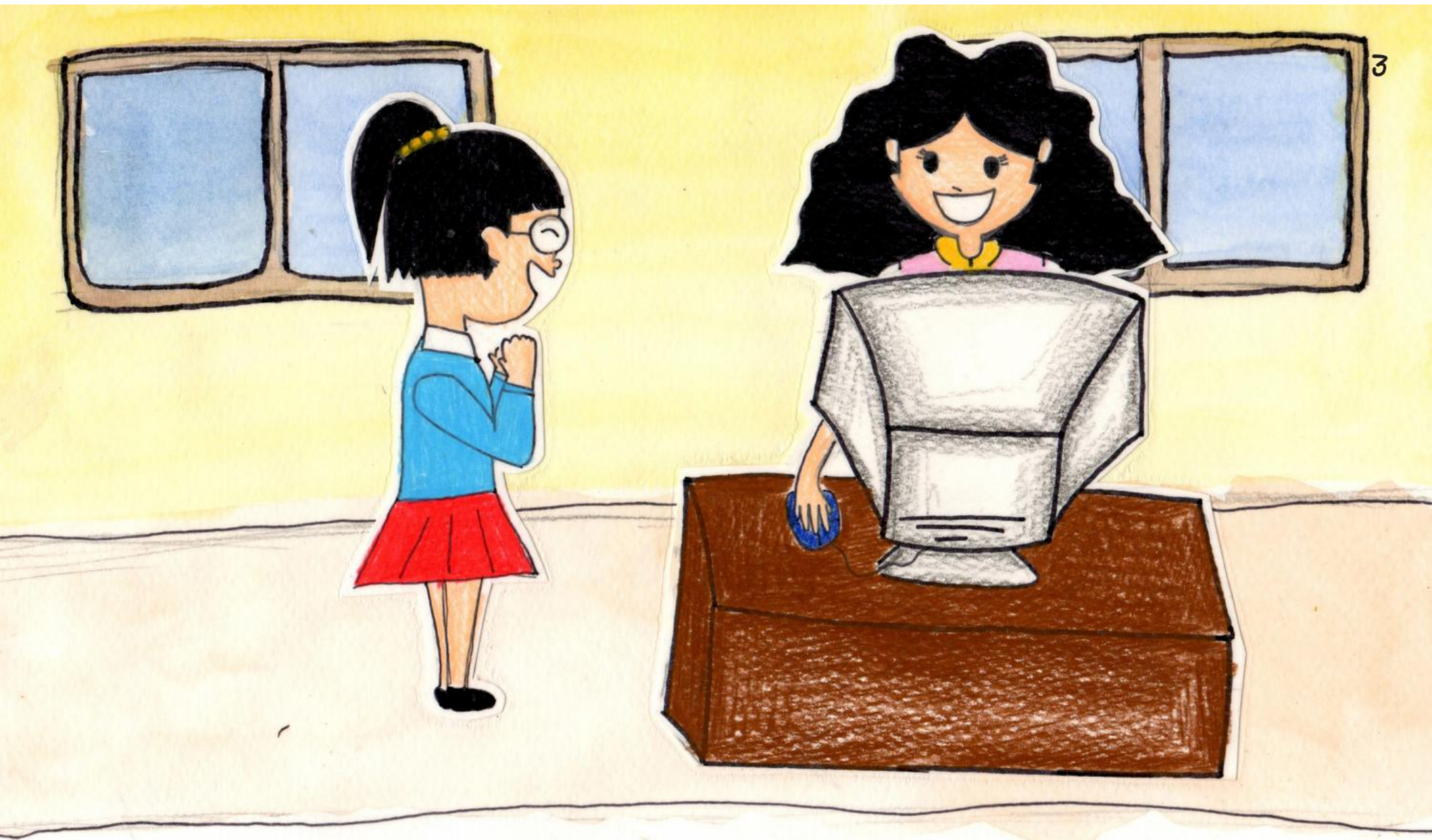

บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ บรรณาธิการ, นางสาวกนิษฐา มาเบา และคณะ (2559). **ถูกยางช่างคิด**
โครงการน้อมนำการพัฒนาตามแนวพระราชดำริมาบูรณาการต่อยอดงานพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2559
สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

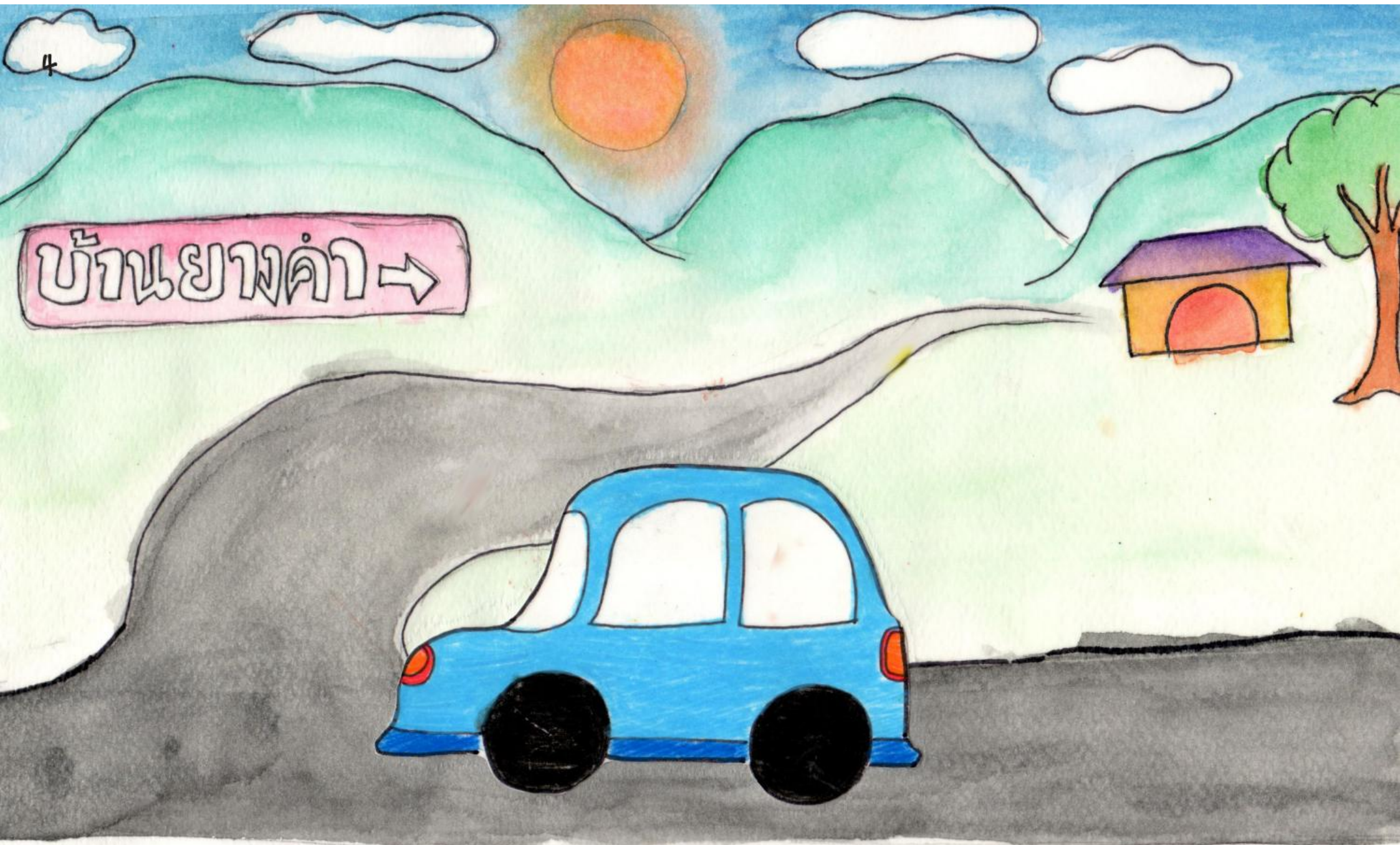
หนังสือสำหรับชุมชน และโรงเรียนบ้านยางคำ ต.ยางคำ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น

แก้วและสายเป็นเพื่อนกัน ทั้งสองกำลังค้นหาเรื่องที่จะทำรายงานที่คุณครูสั่งคือ ให้ทำรายงานเรื่องสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านที่ตนสนใจส่งภายในปลายเดือนนี้ แต่ไม่ว่าจะค้นหาข้อมูลอย่างไร ก็ยังไม่เห็นสินค้าหัตถกรรมที่ถูกต้องและน่าศึกษาเสียที

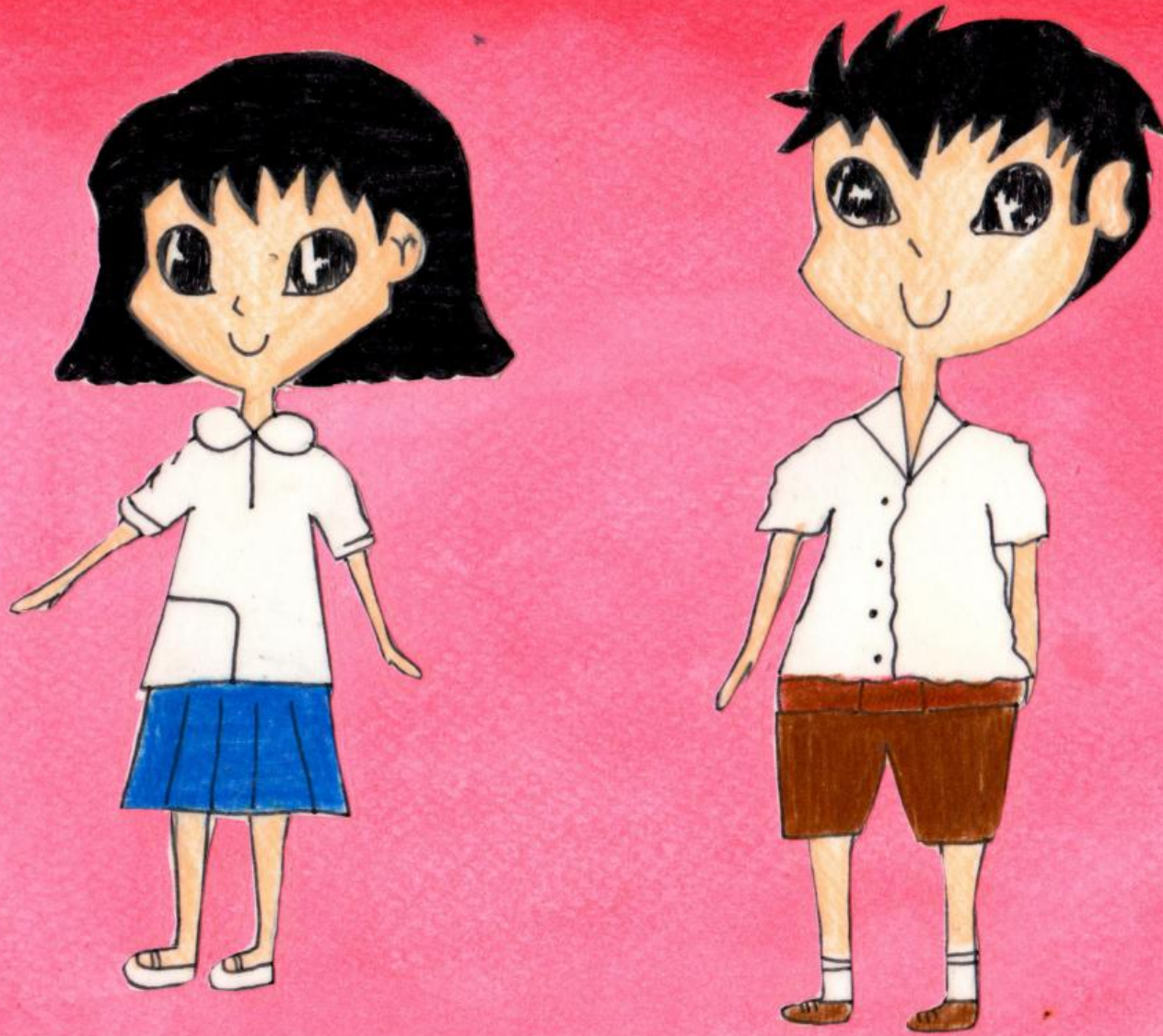
แก้วและสายจึงตัดสินใจค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จนมาพบเพจเฟซบุ๊กเพจหนึ่งที่ชื่อว่า “ไผ่ตะวัน” ทั้งสองดีใจเพราะสินค้าที่ทำเป็นกระติบข้าว มีความสวยงามกว่าที่เคยเห็นมา และน่าจะเป็นที่สนใจของคุณครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

แก้วและสายตัดสินใจเดินทางมาที่บ้านยางคำ ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เพื่อจะมาศึกษากรรมวิธีการ
ทำกระติบข้าว จนมาถึงที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน

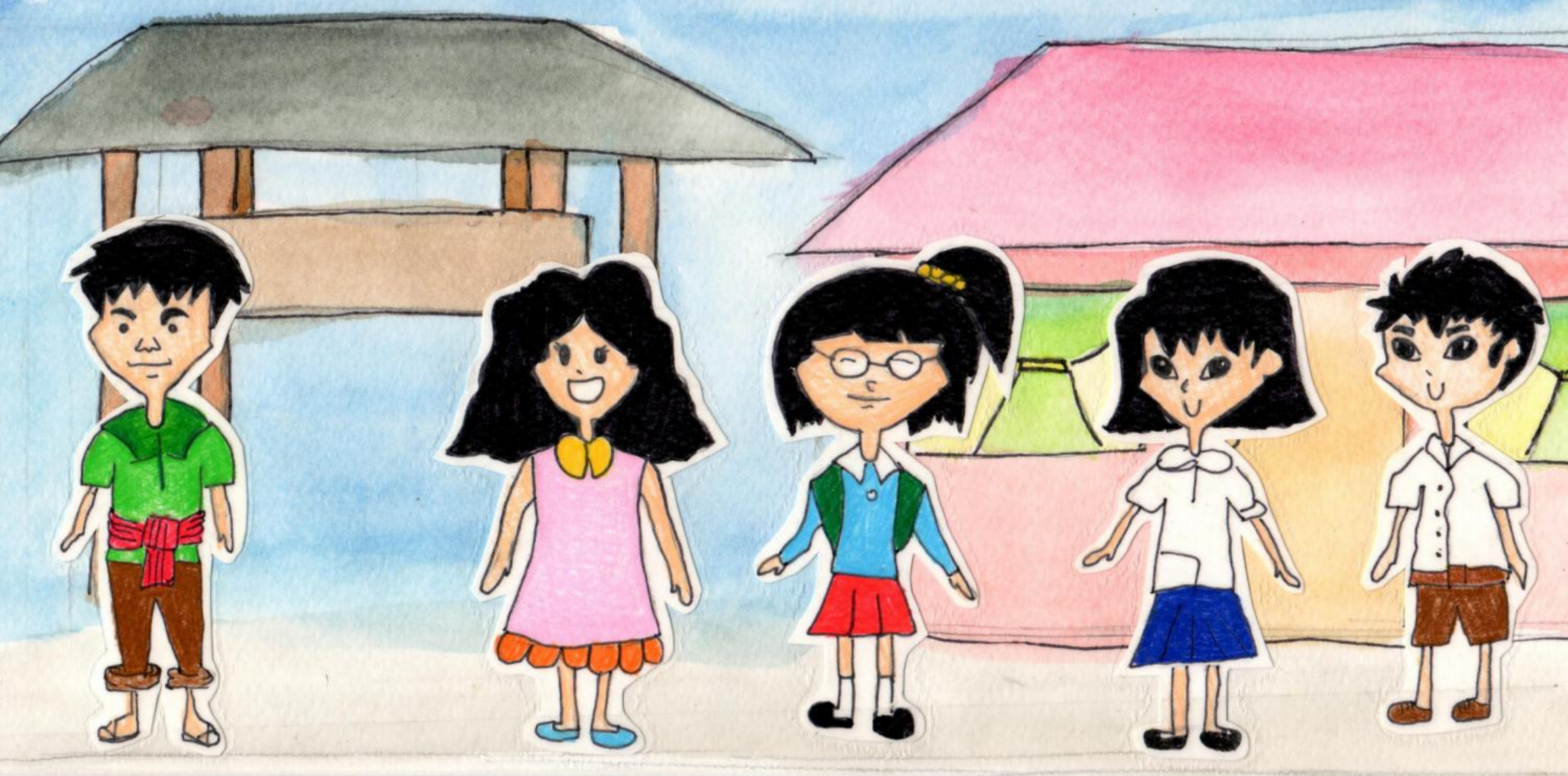

แก้วและสายเล่าเรื่องราวที่ตนจะมาศึกษาหัตถกรรมพื้นบ้านของชาวบ้านยางคำให้ผู้ใหญ่บ้านฟัง ผู้ใหญ่บ้านมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง และพาทั้งสองไปหามัคคุเทศก์น้อย ที่โรงเรียนบ้านยางคำ

ผู้ใหญ่บ้านแนะนำมัลลเทศก์น้อย ซึ่งเป็นนักเรียน โรงเรียนบ้านยางคำ ชื่อ ทิมและฟ้า ในการไปศึกษากรรมวิธีการทำกระติบข้าว
ทิมและฟ้าจะเป็นคนพาแก้วและสายไป

แก้วและสายเดินทางมาพร้อมกับมัคคุเทศก์น้อยจนถึงบ้านคุณลุงกองมี คุณลุงกองมีเป็นประธานกลุ่มจักสานไม้ตะวันคนปัจจุบัน และมีสมาชิกเป็นชาวบ้านอย่างคำที่มีฝีมือทุกคน

คุณลุงกองมี ได้อธิบายถึงที่มาที่ไปของการเริ่มทำหัตถกรรมพื้นบ้านหรือกระติบข้าวว่าเริ่มแรกลวดลายต่างๆก็เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมมาตั้งแต่
รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย ลายแรกที่มีมากที่สุดคือ ลายคุบ ลายสอง ลายข้างกระแตและลายสาม

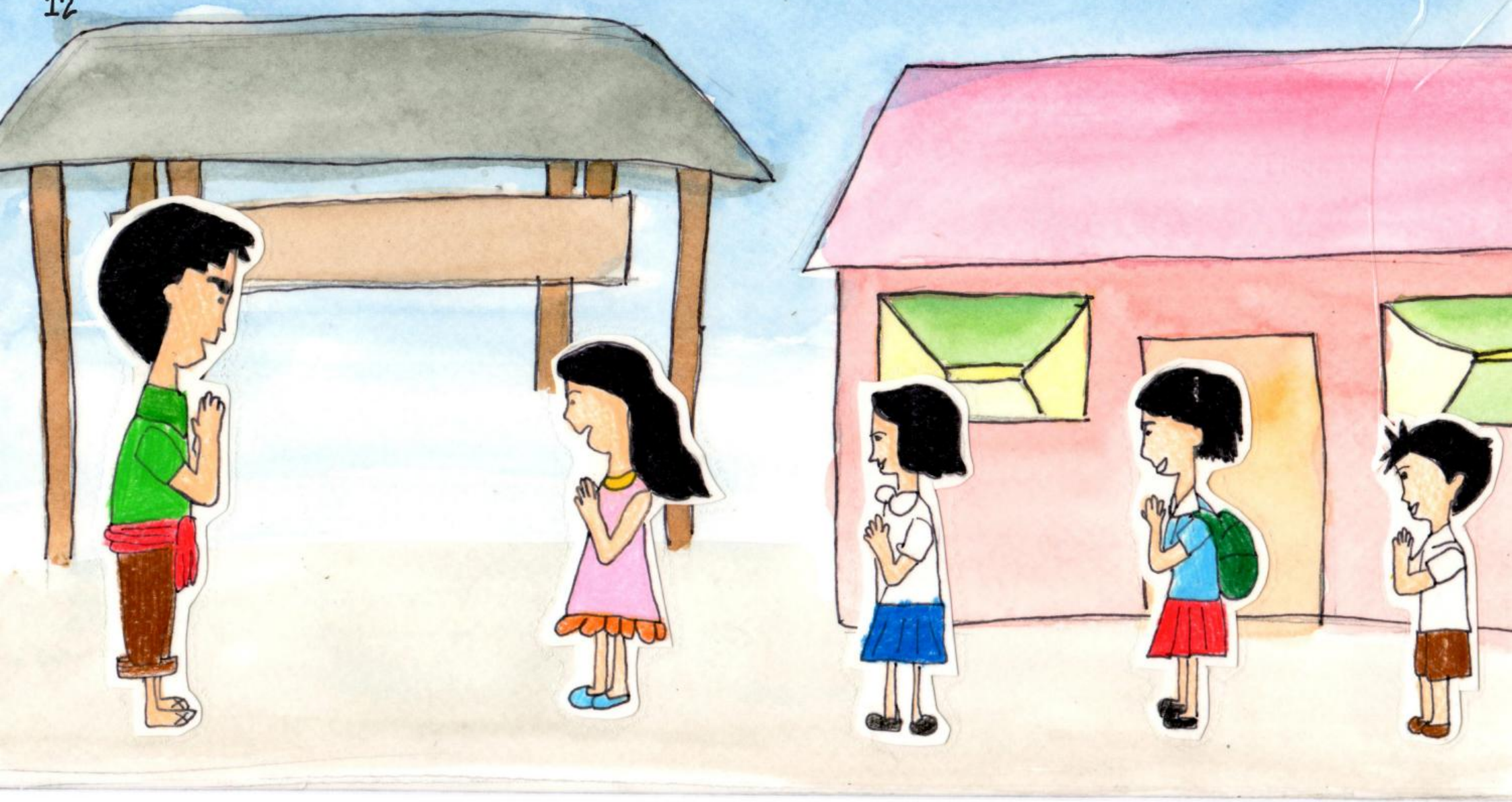
ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งกลุ่ม ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกทุกคนก็ช่วยกันคิดลวดลายใหม่ขึ้นมาเพื่อความหลากหลาย มีมากกว่า 20 ลาย แต่ลวดลายก็คัดแปลงมาจากของใกล้ตัว เช่น ลายจิตที่เป็นลายมาจากหมอน ลายโบว์ ลายดอกแก้ว ลายดาว และลายอื่นๆอีกมากมาย

นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงรูปทรงของกระติบข้าวให้มีความน่าสนใจและสามารถใช้งานได้หลากหลายอีกด้วย เช่น กระเป่าปิกนิก
 ปิ่นโตทรงกลม หมั่น โถ ชุดขัน โตก หรือแม้แต่กระติบข้าวรูปหัวใจ

ภูมิปัญญาของบ้านยางคำยังมีการสานกะโถก สานส้ม มีหมอยาโบราณและมีหมอพราหมณ์ ที่ช่วยขจัดปัดเป่าสิ่งไม่ดีออกจากหมู่บ้าน
ช่วยให้คนในหมู่บ้านอยู่เย็นเป็นสุข

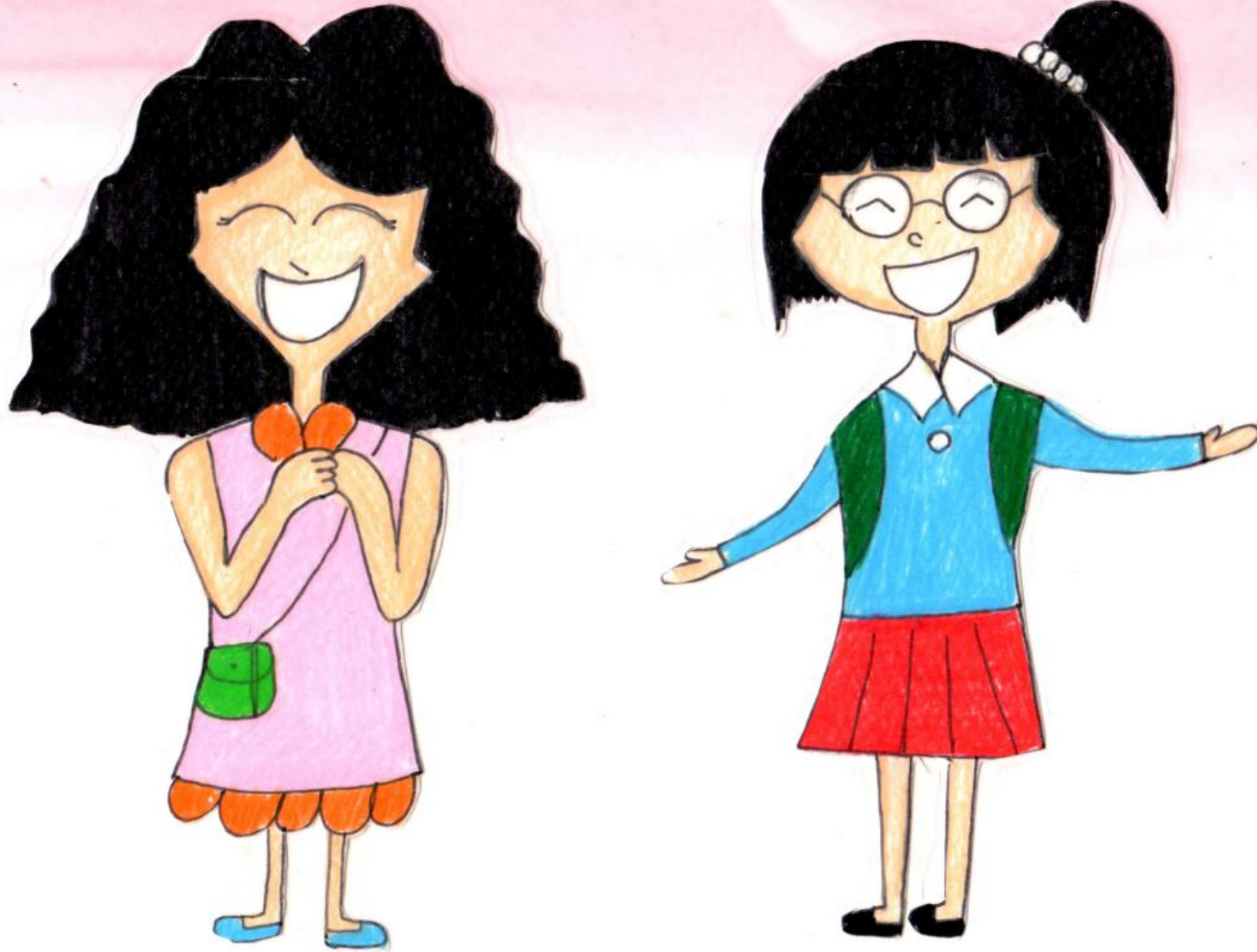

แก้วและสายดีใจที่ได้ข้อมูลที่น่าสนใจจากลุงกองมีมากมาย เมื่อได้ข้อมูลครบแล้ว ทั้งสองพร้อมทั้งมีคฤศก์น้อยจึงลาลุงกองมีกลับบ้าน

ผู้ใหญ่นบ้าน

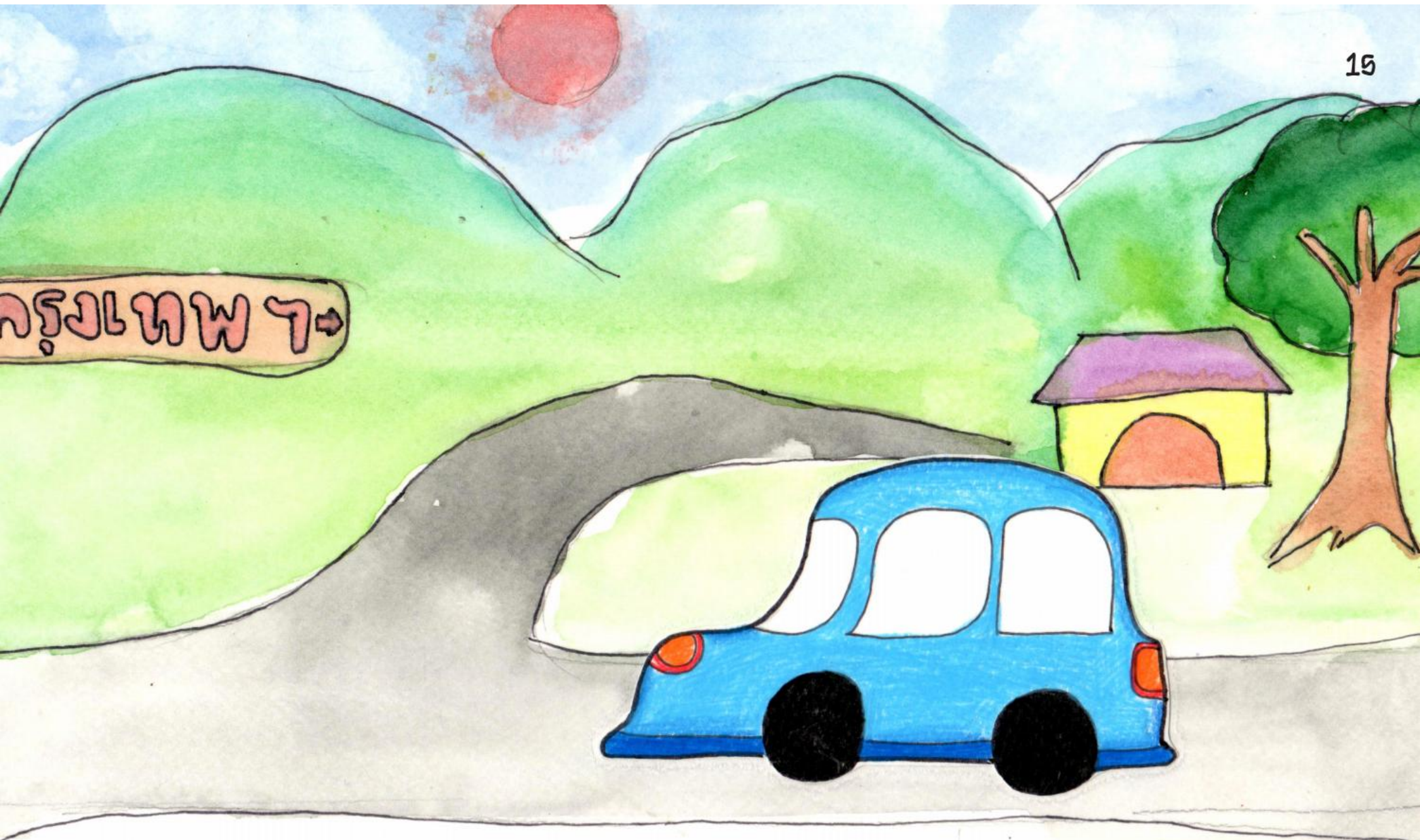

เมื่อถึงบ้านผู้ใหญ่บ้าน แก้วและสายเกิดความสงสัยว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆของบ้านยางคำมีอะไรอีกบ้าง ผู้ใหญ่บ้านจึงเล่าให้ฟังด้วยความภูมิใจ

แก้วและสายรุ้สึกชื่นชมคนในหมู่บ้านอย่างคำที่ทุกคนช่วยกันรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้อย่างเข้มแข็ง จนสามารถสืบทอดมาสู่
ลูกหลานและนำมาเป็นอาชีพสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

เมื่อแก้วและสายได้ข้อมูลที่ต้องการแล้ว จึงลาผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านอย่างคำที่มีน้ำใจทุกคนไปพร้อมกับข้อมูลและความทรงจำดีๆ
ที่ทุกคนมอบให้

ข้อคิด

“...ตราบใดที่ถูกลายทุกคนยังคงเข้มแข็ง ภูมิปัญญาแห่งยาค่าจะไม่มีวันสูญสิ้น...”

หนังสือเรื่อง ฤกษ์ช่างคิด
 สำหรับชุมชน และโรงเรียนบ้านยางคำ ต.ยางคำ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น
 ผลิตและสร้างขึ้น ตามแผนงาน
 โครงการน้อมนำการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ มาบูรณาการต่อยอดงานพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2559
 สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.เพ็ญประภา เพชระบูรณิน	ผู้จัดการสำนักงาน
ดร.ประยุทธ์ ชูสอน	ที่ปรึกษาโครงการ
ดร.พงษ์ศักดิ์ ยิ่งยืน	ที่ปรึกษาโครงการ
ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์	หัวหน้าคณะทำงานโครงการ
ผศ.ดร.นิลาวรรณ ฉันทะปรีดา	คณะทำงานโครงการ
ผศ.ดร.วิลาวัลย์ ชมนิรัตน์	คณะทำงานโครงการ
ผศ.ดร.ยศ บริสุทธิ์	คณะทำงานโครงการ
นางเบญจมาภรณ์ มามุข	คณะทำงานโครงการ
ดร.เชษฐา โพธิ์ประทับ	คณะทำงานโครงการ
น.ส.ศุภยรัตน์ สุพนานันย์	คณะทำงานโครงการ
น.ส.สาวิตรี ศรีมงคล	คณะทำงานโครงการ

คณะวิทยากร ปฏิบัติการในชุมชน สร้างและผลิตหนังสือเล่มเล็กและภาพยนตร์สั้น
อาจารย์และนักศึกษาสภาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผศ.ดร.บัญชา เกียรติจรุงพันธ์	บรรณาธิการ	อาจารย์
นางสาวกนิษฐา มาบัว	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวพิชญา แสงทองทิพย์	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาววนันสนันท์ นามิสา	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายสรราชูฒิ สร้อยโสม	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวเสาวภา รูปสูง	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นางสาวกัญญ์วรา โคตะมา	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายเกียรติศักดิ์ มาฤทธิ์	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายคุณานนต์ พริ้งเพระ	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายวัชรพล การถาง	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา
นายอภิสิทธิ์ แดงหนองแปน	วิทยากร / สร้างและผลิต	นักศึกษา

โรงเรียนบ้านยางคำ ครู นักเรียน ปราชญ์ท้องถิ่น ชาวบ้าน ในชุมชน บ้านยางคำ

นายชุมพล	ศิริสุนทร	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยางคำ
นางสมคิด	หมื่นน้อย	ครู/ผู้ประสานงาน
นางสาวชุนาพร	วงศ์สายเชื้อ	ครู
นายกองมี	หมื่นแก้ว	ปราชญ์ท้องถิ่นด้านการสานกระติบข้าว
นางปัญญา	ไชยรงค์	ปราชญ์ท้องถิ่นด้านการสานกระติบข้าว
นางจ้อย	สีสมภาร	ปราชญ์ท้องถิ่น
นางพิไล	พลเวียง	ปราชญ์ท้องถิ่น
เด็กชายสิทธิโชค	เกณฑะโกฏ	นักเรียน
เด็กหญิงอมรรัตน์	สมศรี	นักเรียน
เด็กหญิงสุนิษา	ชินวงษ์	นักเรียน

